

Posudek diplomové práce

Bc. Anna Hornofová: *Cenzura v českých překladech románu Vinnitou Karla Maye*

Vedoucí práce: PhDr. Jaroslav Špírk, Ph.D.

Posuzovaná diplomová práce se vymyká tradiční teoreticko-empirické struktuře, neboť je strukturována dle moderního modelu IMMRaD. Řešitelka zkoumá, jaký vliv má v daném socio-kulturním polysystému politická ideologie a (auto)cenzura na překladatelskou činnost.

V úvodu se A. Hornofová zabývá fenoménem cenzury (vyjmenovává jednotlivé definice jako např. cenzura literární, institucionální preventivní a následná nebo ekonomická), pro úplnost rovněž zmiňuje i téma tzv. *new censorship* a v neposlední řadě se zabývá dvojicí cenzura a překlad. Kvituji s povděkem, že autorka pracuje s nejnovější sekundární literaturou existující k danému tématu (Wögerbauer et al. 2015).

Metodologickou inspiraci čerpá diplomantka nejen z československé, ale i západní translatologie: Popovič (1968, 1971, 1975) a jeho praxeologie překladu, teorie metatextu a stylistické posuny na makro i mikrorovině, dále pak systémové teorie, tj. teorie polysystému a manipulační škola. Velmi pozitivně hodnotím promyšlenou volbu výše uvedených metodologických nástrojů, neboť se osvědčily jako zcela adekvátní a užitečné právě pro bádání týkající se manipulace s textem a translatologickou analýzu (podotýkám, že komentáře k jednotlivým ukázkám jsou velmi pečlivé, detailní a naprosto vyčerpávající).

Jako materiál posloužil A. Hornofové románový cyklus *Vinnitou* z pera Karla Maye (německý originál a čtyři české překlady z období, kdy byla literární produkce na našem území kontrolována). Oceňuji, že diplomantka zcela příhodně podrobila analýze excerpty, které z hlediska ideologie vládnoucího režimu obsahují problematická místa, tedy filosoficko-náboženské a národnostní motivy, a dokázala v nich patrný vliv cenzury.

V závěru práce pak řešitelka přehledně shrnuje výsledky, k nimž dospěla (prostřednictvím názorných tabulek), a zamýšlí se i nad možnými směry budoucího bádání.

Práce je velice přehledně členěna, obsahuje jen minimální počet překlepů (str. 25, 26, 60) a takovou menší „vadou na krásu“ je několik pravopisných chyb (str. 24, 27, 33). K technické stránce mám jen připomínku týkající se odsazování odstavců: pokud odsazujete (český úzus), už odstavce neoddělujte mezerou (americký úzus). První odstavec na začátku (pod)kapitoly a po citaci se neodsazuje. Doporučila bych citace delší než tři řádky a úryvky použité k translatologické analýze psát menším písmem s nulovým řádkováním, aby nezbuzovaly podezření ze snahy o optické rozšiřování práce.

Náměty k obhajobě:

- (1) Recepce určitého díla v daném socio-kulturním polysystému rovněž dokresluje tzv. paratexty (srov. Genette 1987, 1997), v diplomantčině případě mám na mysli peritexty (obálky knih, text na záložkách, informace o překladateli atd.) a epitexty (cenzorské zprávy a recenze). Zvažovala řešitelka tuto možnost založenou především na studiu archivního materiálu, o němž se sama zmiňuje na str. 9?
- (2) Zamýšlela se diplomantka nad tím, zda překládat citované pasáže v němčině (str. 29-30, 31) do češtiny s ohledem na čtenáře, kteří nevládnou němčinou?

Diplomová práce Bc. Anny Hornofové nesporně splnila stanovený cíl a může posloužit jako inspirace pro další výzkum.

Na základě výše uvedeného doporučuji diplomovou práci k obhajobě a předběžně ji hodnotím známkou „výborně“.

V Praze 5. září 2016

PhDr. Mgr. Petra Vavroušová
oponentka